

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Ovár. Vizi-utca, 231. szám, első emelet.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Az unió kimondása 1848-ban.

(máj. 28. 29. 30. 31.)

(Folytatása és vége.)

II. Ki volt mondva az unió, de csak nemzeti ülsen, a szászok beleegyezése nélkül. A legnagyobb aggodalommal ébredünk ismét fel május 30-kára. E napon kelle országos tanácskozmányban a kockát felelte elvetni.

Nagy volt az öröm, mert látva, hogy a többi szász követek is megérkeztek, Szeben követte, Schmidt Konrád is még tegnap este megjelent; késő éjjel tanácskoztak; elterjedt a hír, hogy a királyi biztos őket magához hivatá, s most már pártolndják az uniót.

A teremben és terem kívül feszült figyelmű néptömeg. Az utcán maradt sokaság zászlókkal állt az ablak alatt, koronként éltetve az uniót. Az ország minden követe megjelent.

Az ülés megnyílt. Elnöke a gróf főkörmányzó. A királyi előadások három első pontját vita alá terjeszté; s lön aggodalomteljes hallgatás.

Wesselényi vevé fel a szót. — Nem szónokolt, rövid akart lenni. Csak boldognak nyilvánítá magát, hogy azon eszme lobogóját, melyért első fiataltsága óta küzd, melyért szenvedett: ő tüzheti ki. Nem akarta a kedélyeket felzaklatni, csak egyszerűleg fölhitte a rendeket: nyilatkozzanak, kell-e a magyarhoni VII. törvényezikk értelmében unió?

A tegnapi zajos jelenet tombolása ismét kitört, s szünni nem akart.

Mintán — végzé be Wesselényi — a hon mennydörgése ekképen nyilatkozik, nincs egyéb óhajtatásom: éljen, örökre létezzen az unió!

Szász Károly állt fel. Mintán minden lobogtatá kendőjét — szóla — s minden követ zörgeté kardját, elnöki kijelentést sürgetett.

Az öröm és helyeslés jelei megújultak.

Báró Kemény Domokos szakítá meg a zajt, mint mondá: már nem mint Erdély, hanem mint Magyarhon polgára, s fölkeré a rendeket, hogy ha mellette nem is, de ellene engedjenek szót emelni, ha valaki azt óhajtaná.

Mélységes csönd lett. Minden arc a szász követekre szegült.

Roth Agoston, Brassó követe állt fel. Látván — ugymond — mikép a rendek az egyesülést, nem mondom általános szavazatbbséggel, hanem a legihletettebb egyetértéssel ünnepélyesen legfőbb óhajtatásuknak nyilvánítják; megfontolván, mikép az egyesülés csak királyunk szentesítése után váland kötelezővé; s végül tekintetbe vevén, hogy Erdély a magyar korona tagja: én az uniót a practica sanctio fenntartása mellett, küldőim nevében pártolom.

Valamennyi szász követ pártolólág felállt. A nép és követség szünni nem akarólág éljenzé.

Berzenczei, Marosszék követe a terem ablakait felnyitja, a lent maradt sokaságnak tudtára adja, mikép a szászok pártolják az uniót. — Az öröm-riadás az egész városban végig mennydörög. A nép a terem alá ezereként tódul: élteti a szász követeket, s látni kívánja. A szász követek az ablaknál megjelennek; künn a tetszés jelei hangzanak. A nép éljenzése itt is felvillanyozza a termet, az unió éljenzése itt is ujra kitör, kendőlobogás, kardesörgetés vihara kel ujra fel.

Még nem szünnik a zaj: Urházi, az unió zsebkönyv most a „Magyar Sajtó“ szerkesztője, (a forradalom alatt Bem segéde) a pesti küldöttség lobogóját elragadja, a trón és király képe előtt azt meghajtva, kitűzi a trón állványára. Eljen a király! e szavakban tör ki ismét az öröm.

Nincsenek szavaim e jeleneteket kellően rajzolni.

Kemény Dénes végre szóhoz jutott. Ékesszólásának új remekét adá. Azon állásokat fejtegeté, melyekhez az egyesülés által jutánk. Jó kedvvel, humorral szónokolt, s mindent magával ragadott.

Beszédében említés vala a bűjtogatásokról. Beszéde végével Schmidt szebeni követ fölállt s a szászok nevében tiltakozott az ellen, mintha bűjtogattak volna. Említé, mikép nálunk is beszélték,

mikép a magyarok közt a szász veszélyben lenne: ő nem hitte; ne higgyenek tehát roszt a szászokról sem; s hogy nem hitte, tanja az, hogy ő jelenleg itt van.

A gyűlés köszönetet szavazólág felállt. Künn is felzajlott a nép Schmidtet és Leményt látni kívánta. A két ünnepelt honpolgár lement. Schmidtet a nép fölemelé, s a kiváncsi tömegnek fölmutatá. Ő beszélni kezdett, elmondá, hogy reméli mikép küldöik is pártolndják az uniót. Erre a szász nemzet éltetése kezdődött. Lemény püspöknek széket hozának. A patriarchalis kinézésű tisztes agg, hosszú ősz szakállával, megköszönte a megtiszteltetést, mi személyében nemzetét érte; nyilvánítá, mikép ha volt bűjtogatás, az nem a nemzet, hanem egyesek részéről történt.

Mig a két férfi szónokolt, kezökbe lobogó jutott, melyen e szavak valának: unió.

S bekövetkezett végre a nagyszerű percz, az elnöki kijelentés: Erdélynek mint országnak megsemmisülése; a főkörmányzó egyszerűen enunciálta, mikép az unió összes akarattal ezennel el van fogadva.

Erre a rendek a termet odahagyák. A hallgatóság a teremben volt zászlókat magával ragadta; a házak ablakaiból lengettek a zászlók, s a Monostor-utca zászlóival egy vitorlás hajókkal megrakott tenger-szoroshoz hasonlita. Processio kezdődött, melynek hymnusa az unió éltetése.

Legelőbb is a kir. biztos, báró Puchner szállása elébe mentek, ki a piacon a Józsiha-háznál szállást. Megéltjenék. A kir. biztos az erkélyen megjelent.

Erre haza kísérté a főkörmányzót, országos elnököt, szüntelen éltetve kedvenceit. Onnan a vak Belizárhoz ment, ki a néphez sokáig beszélt.

Innen a városház előtti térre vonultak. Erkélyén Pest és Komárommegye küldöttei jelentek meg s Kolozsvár főbirája Székely József a hozott lobogót Kolozsvár városának, mint Magyarországgal már kivított egyesülés lobogóját nyújtá át. A főbiró Grois G. ünnepélyesen fogadta. Utána Már Lajos, Komárommegye nevében üdvözlé Erdély már magyarhoniá lett polgárait.

Egy a népből indítványozá s a tömeg határozattá emelé, hogy a hid-utczát, hol Wesselényi szállva volt, Wesselényi-utczának nevezzék; egy más a Monostor-utczát, mint a hol az unió kimondatott, unió-utczának keresztelteté.

Örökmékkü nap. Az addig előjogok által nyugozott hon, e naptól számíthatja a jogegyenlőséget.

Délután 5 órakor ismét országos ülés lön, siettek az unió-törvényezikk felküldésével. Ez ülésről e törvényezikkel két uton indíták megszentés alá: egyik volt a szokott ut, a kir. biztos kezén át, a másik a magyar miniszterium és nádor kezén át; hová Pálfi János és Vér Farkas indult oly utasítással, hogy egyik példánnyal oda menjenek, hol ő felségét megtalálják.

Erre fáklás zene és világítás rendeztetett. A Rákóczi-induló lépteté a menetet, mely a kir. biztosnak tisztelge mit az az erkélyen fogadott. Onnan a katonai őrtanyához fordultak: a katonaságnak zenét adtak és éltették, mit a katonaság is visszonozott.

Igy folyt le a nagy nap, melyen a nép azt hívé, hogy mint erdélyi kelt föl, s mint magyarhoni hajtja le fejét.

Máj. 31-kén az ige testté kezdé válni.

A kir. biztos, b. Puchner rendeletéből, a katonai piac őrtanya feketesárga színe nemzeti színnel festetett be.

A város b. Perényi Zsigmondnak, a miniszterium küldöttének illetőleg biztosának hódolatát nagy néptömeg kíséretében megtette.

Kövári L.

Hunkár Antal beszéde.

Magyarország állami életét nagy veszély fenyegeti.

Az ausztriai haz kormányá alatt történtek ugyan már hajdan is sok törvényellenes és kegyetlen merények, de azok mégsem voltak annyira veszedelmesek, mert csak az erő-

sak uralgott, mely az alkotmányt lényegében annyira nem sértette; — de a mit a török uralom sem cselekedett, az most a földolog, hogy Magyarországra német törvényt nem erőszakolt még eddig senki.

Igy első Lipót király idejéből még most is fenmaradt ama szomorú emléke az eperjesi mészárlásnak, és ezen tisztelt házban is léteznek közöttünk oly nagy érdemű férfiak, kiknek dicső elődei vagy Eperjesen vagy a pozsonyi piacon törvénytelen ítélet által elvérzetek és ott szívük a hazáért dobogni megszűnt.

II. József császár, kit a magyarok hatalma még bőséjében tartott meg a trónon, és a practica sanctio adott szavukat oly hőiesen váltották meg, azzal hálálta meg ezen nemes nemzet hűségét, hogy egy Nagy Lajos hatalmas és egy Corvin Mátyás király fényes birodalmát Ausztria tartományává igyekezett lealacsonyítani és egy magyar nemzetet németté változtatni.

Mennyi sebet ejtett első Ferencz királyunk az alkotmányon, azt mi élők még igen is érzettük, holott első Napoleon 1809-ben, midőn a magyar hadak itthonn, és az egész nemesség fegyverben állott — a magyar nemzetet két ízben felszólította, hogy itt Rákoson országgyűlést tartva, magának más királyt válasszon. — Napoleon akkori szavát erőhatalommal is érvényessé tehette volna, és kérdem, hajtott az ország ezen felhívásra? és tett-e válaszul arra csak legkisebb mozdulatot? Nem, — senki sem; — sőt ujra meg ujra fegyverkezett ellene és több következő háborukban is, melyek hazánkat éppen nem érdekelték, egész elzántsággal hadakozott — csak hogy koronás királyát semmi külhatalom meg ne alázza.

Azonban ezen most elősorolt három fejedelem megbánva ferde politikáját — nyilvánosan és rögtön visszaállított mindent a régi törvényes állapotba, első Lipót úgy, mint 2-dik József császár, — Ferencz királyunk pedig az 1827-ki diétán megvallotta, hogy törvénytelen tettei ő atyai szívére kellemetlenül hatottak. De

Ferencz József császár, ámbátor 1848-ban Magyarországot alkotmányát egy tollvonással megsemmisítette és az ausztriai tartományok constitutióját is eltörölte azt mondván: hogy az Istennek számol, és népeinek ő fog törvényt szabni, azaz: más szavakkal azt mondá, hogy 32 milliónyi népességében csak egy ember szabad, ugymint ő maga a fejedelem, a többi pedig mindnyájan szolgaságra ítélték. Kormányá az országot fegyveres erővel elárasztotta, és azt egy sikerített, és egy a magyar, mint a velünk mindig barátságban élő szomszédnépek verétől párolgó temetővé változtatta; de ezenfelül még a magyarra egy német törvényt, egy megemésztetetlen törvényt erőszakolt, sőt a magyart még németté is akarta változtatni; — már ebben uraim, én semmi logikát nem találok; — egy oly ausztriai nyelvet, melyet magok a felső országi németek is alig értenek és melyet gyakran leírni is alig lehet, és melyet Adelungban hiában keresünk, minek a magyarra tukmálni, midőn magától is több nyelvet jól beszél; ilyen erőszak tartott vagy tízenegy évig, és midőn a császár észrevette, hogy ezen improvizálás hatalmát, mint künn ugy benn egészen tönkre jutatta: — akkor jobbát nyújtja a magyar nemzetnek és mintha sem Temesvárt, sem Aradon, sem Pesten, Pozsonyban, sem Bécsben semmi törvénytenség sem történt volna, ezeken csak egy könnyeden átsűrűnva még azt állítja, hogy a mi történt, annak ugy kellett megtörténnie, — félig meddig az alkotmányos övényre lépni látszatik — de megbánását vagy is a törvénytenségek rögtöni visszavonását, ugy mint azt elődei tették — semmiben sem nyilvánítja, és ennek nyomát seholsem is találok, — és itt eszembe jutnak néhai Kleinman, az itteni reformatus templomban mondott szavai: Sei Mensch, sei Christ, sei ganz was du bist; mert felszeg rendeletek a tökéletességre soha, de igen a legnagyobb bonyodalmakra bizonyosan vezetnek; így tehát az ily állásban levő fejedelemmel a kibékülés ha nehez is, de azért, minthogy most már Ausztria is nyert constitutiót, talán mégsem lehetetlen.

Véleményem tehát az, hogy mindennek előtt írjuk meg ő felségének, ugy a mint ezt nagyon tisztelt képviselő társunk Deák Ferencz ur a beadott íratban oly bőlesen földrítette, miszerint Magyarország az 1848-ki törvény alapján egészen joggal követeli a restitutiót in integrum, és ez úttal nevezzen ő felsége egy független felelős magyar ministeriumot, mely magát a fejedelemmel érintkezésbe helyezve, őt ferde politikájától az igazi constitutionális törvényes térre vezérli — de egy úttal meggyőző őt arról — hogy:

A mit a bécsi congressus 1815-ben Európára nézve határozott, azt az idő rohamra mint egyoldalú kötelet ma már lerontotta; példája ennek az egészen szabad és boldog kis Belgium, a szegény kis Görögország, és a csak tegnap királyságra felemelkedett hatalmas ifjú Olaszország; és ezek eleven tanúi annak, hogy most Európa politikai terén egy egészen új — és más elem kezd uralkodni — ez pedig a népképviselő, és ugy látszik, mintha csak Árpád constitutióját óhajtanák utánozni, mely magában azt foglalja: hogy a fejedelmet, kit népe egész kényelemmel és fényvel ellát, vérevel és pénzével védelmez: csak azon népe szeretete teszi boldoggá, teszi hatalmassá.

De a mi még legfontosabb és az ennyire súlyos ausztriai hatalmon egyedül segíthet, az, hogy most Párisban létez amaz imperatio, mely a népeket a már régen elvesztett, de soha el nem évülhető jogaik visszakövetelésére buzdítja; a mely hatalom tehát Napoleon császárral kezét fogva, ezen eszmét minél hamarabb felkarolja, az leand a boldogabb, az

leend erősebb. Adja tehát Ferencz József Magyarhonnak egészen vissza azt, a melytől őt 1848-ban megfosztotta, adja vissza Ausztriának azt, melyet tőle elődei 1418-ban elvettek, Cseh, Morva és Sziléziának pedig azt, melyet ők 1623-ban a Fehérhegyen elvesztettek: akkor mint igazi tekintélyes nagyhatalom Európa mérlegébe Brénus kardját bízást bele tetheti és semmi külföldi hatalom meg nem fogja aláírni, de mindezek előtt lépjen ki a triple allianceból, mely a népeknek a mit ígért, meg nem tartá, és ez a szomorú forrása a mai napig történekmek, és lépjen egy quadruple aliancra — mert:

Ha Franciaország, Anglia, Ausztria és Olaszország összetartanak, a világ békét is fenntarthatják, s miután így a háborútól félelem megszűnik, a minden nemzetek legnagyobb szerencsétlenségét, a hadiseregek fölöttes számát leszállítva: kevesebb leend az adó, a hitel helyre áll, és a mi fegyveres, folytonosan emésztő állásunk elmarad, és ő felsége a béke olaját tartva kezében, egész esendben kormányozhatja megelégedett és elcsendesült népeit; de ezt rögtönözni kellene, mert a keleti kérdés küszöbön áll, és akkor ő felsége — valamint Mária Thérézia Lengyelország fölöttésánál — maga részét, úgy mint Galiciát a magyar korona jogával követelte vissza, úgy azonl tartományokat mint Moldva, Oláh, Servia, Bosnia, és Bulgáriát szinte a szent korona jogával vissza követelteti, és kereskedésünk a Feketetengerig terjedjen, melyért már II. József császár a török háborút kezdte. És e szerint lenne csak ő Felsége egy új Ausztria birodalom alapítója — de addig:

míg ezen fenn kiüztött térré lépni nem fog, addig kibékülésről, koronázásról szó sem lehet, mert csak ezen az uton teendő a szent korona Ferencz József császárt igazi törvényes apostoli királylyá, és hatalmas magyar nemzetnek újból adná vissza a hazát.

Mihályi Gábor beszéde.

Mélyen tisztelt képviselőház!

Az előttünk levő fontos tárgyan, azon 12 év után, melyek sulya vállaimra is nem kevésbé nehezedett, s midőn a nép nevében az első fülözölamlás történik, nem szónoklati szempontból, hanem annak kitűntetésére, hogy a külön nemzetiségek is a haza közügyében velünk egy értelemben vannak, és azon oláh nép nevében szólok, a melynek magam is szülőttei vagyok, és ezen a constitutívval egy idős nép szent István palladiuma alatt védte honfitársaival ezen szent földet, melynek területéből egy talpalatnyit is elszakítani tűrni és engedni nem fog.

Ezen nép az időnek hosszú során az eddigi institutívoknak egyoldalsága mellett nemzetiségét, vallását és nyelvét megtartván, a haza szeretetét ezeknek érdekeivel is összeegyeztette.

Azok unokái nevében szólok, uraim! kik a mult század elején, 1717. esztendőben, — Erdélyországot és a vele szomszédos magyar lakosait a durva tatár csorda kiprédálván, faluit fölétve, lakosainak előbbkeleit, a meg nem futamodhatott nőket és leányokat nyers marhabőrökből vágot szíjjakkal összekötözve, Máramaros hegyén keresztül, hazájukba vinni akarták, — azon nép által minden katonai és más segély nélkül Bersánál megtámadtván, 15 ezernyi tatár sereg megsemmisítették és a keresztények megszabadítva kesergő övéiknek visszaadták. — Ezek, uraim, világos tények, melyek hogy történeti évkönyveinkben oly kevés helyet foglalnak, csak fájlalni kell; — és ezen hős tetteikért mit nyertek és mit ohajtanak jelenben — egynehány armalison kívül se anyagi, se szellemi tekintetben nem jutalmaztattak meg; sőt az 1840-iki országgyűlésen, részint királyi, részint fejedelmi adományokul nyert határterületeikből 10 mérföldnyire nyuló részt elvesztettek, mely a nasweli fenállott határvidéknek ítéltetett, mely helyen most több falu van; — és ezen unokák jelenben talán külön területet vagy vajdát kérnek ezen — a historiában példátlan — vitéséggért? nem, hanem megelégedtek azon öntudattal, hogy a hazának hasznos szolgálatot tettek; — és jelenben nemzetiségüket, nyelvüket és vallásukat a tiszta egyenlőséget meghatározó törvény által biztosítani akarják, remélve, hogy az egyenlőség jogán, ősünk által annyi alapítványokkal biztosított szellemi művelésre jött jövedelmekben ők is részesíthetnek fognak.

Ezen nép nevében nyilvánított köszönetet én addig is, míg az ige testé lesz, a képviselőház lelkes fiainak, kik az egyenjogúság eszméjét oly melegen pártolják; köszönetet nyilvánított Deák Ferencz képviselőtársunknak, a ki az ország jogérdekét, a nemzetiségi kérdés méltányos kiegyenlítését oly hiven tükrözi indítványában, és a kinek törvényhozási bölcsességét már 1839. évben a hazai törvényhozás terén mint követ tiszteltem.

Ezeknek előrebocsátása után nem megyek át a reiminatio terére, habár alig adódhatnék nagyobb ok azt tenni másoknak, mint nekem, családok apának; hanem miután elég is mondatott már el e tárgyan, nem fogok annak hosszúság taglalásába bocsátkozni, és így én is ősünknek, a kiknél alig fogunk nagyobb hazaszeretettel mutathatni, 1791-dik évi csaknem azonos példájukat követve, az indítványt mind lényegére, mind formájára nézve, egész terjedelmében pártolom. Az előttem szóló képviselő urnak azon állítására, melyet az 1791-iki évben győkeztetett, hogy az országbíró és a personalis törvényeseknek nem ismertettek: igaz, de ezen felíratban most sem ismertettek el — és akkoron deputatio küldetett, mely több a felírásnál.

A tisztelt képviselőház kegyes engedelmeiből átmegyek most Erdélyországnak a jelen országgyűléseire meghívása tárgyra, s azon ország román atyáinknak körülményeire.

Ezen testvér román nép, mely még többségét teszi az erdélyi lakosságnak, az „Aprobata“, „Compilata“ és az ezeket megerősítő Leopold-féle diploma következtében törvényen kívül állított; nemzetiségük, vallásuk, maguk az institutív által gúnytárggyá lettek; — de ezeknek fölemelítése csak a multnak szomorú történelmeit tükröznék előnkbe, és a multnak szomorú catastrophaíit tüntetné fel; mert azon nép az igazságoknak engede, az általa lakott földnek, melyet ő oly sokszor vérrel és könyvével áztatott, más gazdát igekezett keresni, mely vele a földnek nem csak keserű s fűrés gyü-

mölseit, hanem a javát is megoszthassa, — de, uraim, ezeknek véget vetett Magyarország nagylelkűsége, tiszta szabadelvű, igazságos szelleme, a midőn az 1848-dik évi 7-dik t.-cikket, az unio-törvényt alkotta, s a román nemzetiséget a nemzetek közé, a vallást a vallások szent könyvébe íratta, — és ezen tárgyról is pár szót:

Az unio-törvény oly nagy horderejű, hogy ha valaki az 1848-iki törvényekről azt mondaná, hogy azok erőszakoltatva alkottattak, az, ezen a népet felszabadító törvény, kiválólag az unio törvénye azon állításáról kiemeltetnék; mert azon törvény a nép szava, ez meg az Isten szava, a mit semmi földi hatalom sem dönthet meg, — és uraim, a mikor a törvényekhez szorosan ragaszkodunk, mint törvényhozóknak erős kötelességünk az unio-törvénynek 4-dik szakaszát, mely az unio tökéletes végrehajtását sürgeti, s a felelős miniszterium kötelességévé teszi, hogy az erdélyi correlatiók részint jogi, részint helyi körülményeihez idomítva, formulázott t.-cikkben az országgyűlés elé terjeszszék — a mi még maig sem történt, véleményem az lenne: hogy ez egy, a nemzetiségek arányában kiküldendő országos bizottmány által eszközöltessék.

Tisztelt képviselőház! Tekintve a multat, szemelőtt tartva a jövőt, a midőn az előttünk álló indítvány a meg nem hivatott — s így különösen Erdélyországnak — meghívására elrendelendő, hogy e tárgy, a mennyire lehet megkönnyítve legyen, magam tapasztalatát is előterjesztem. A mult márczius havában Erdély főbb részein megfordulván, azt tapasztaltam, hogy az erdélyi atyafiak egy része azonnal kívánna a magyar országgyűlésre menni, a mint a példa mutatja, hogy némely részben választások is történtek.

A másik rész az uniót megtörtént ténynek tartja; hanem, miután azon törvény 4. szakasza még teljesítve nincs, annak teljesítése eszközölését kívánja.

A harmadik rész, mely az unio-törvényt el nem ismeri, melynek látható feje Szébenben székelt; — és így, hogy azon részt egyesíthessük, mely az országos bizottmány kiküldetésével meg volna nyugodva, azon részzel, mely azonnal az országgyűlésre kíván jöni, az országos választmányt kiküldetését említtük meg, — akkor az unio ellen levők is az igazság erejétől áthatva lesznek, s könnyen eszközöljük az erdélyi unio tökéletes végrehajtását.

Van még egy, tiszt. képviselőház, a mi a testvér hazában Erdélyben az összes szegényebb sorsu osztályt érdekli, mely legszámosabb, t. i. a képviselő-választási ideiglenes kormányrendelet, mely ha jól emlékszem, a mult márcziusi hóban adatott ki. Abban a választói képességet 8 fűt egyenes föld adóhoz köti, akkor, a midőn a magyarországi választó a legterményesebb helyeken lakó 1/4 rész teletől alig 3 fűt fizet. Hogy jövőre a választói censust meg fogja a törvényhozás változtatni, ez más kérdés, de hogy jelenben Erdélyországnak, melynek népe ugyis a szegénység által zaklatva van, más törvények mellett válassza meg képviselőit, nem volna sem igazságos sem törvényes; már nem állhatván ennek elébe az erdélyi kormány azt, hogy az urbériség ott regulázva van, miután a vesztett jobbágy munkakárpótlást a holdak után vett, így holdak után határozható a választói képesség is. — Mélyen kérem a tiszt. házat, méltóztassék itt is kimondani, hogy Erdély választási törvénye nem lehet más, mint az 1848-iki évi, mely által elérjék azt: hogy a közös hazának alkotmánya és szabadsága megvédésére közös lesz a készség és biztos lesz a kedvő siker; a mit hogy a nemzetek nagy Istenétől elnyeljük, közös ohajtásunk.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

A képviselőház május 30-ki ülése.

Azon hiedelemmel mentünk az alsóház ülésébe ma, hogy már indítványt fogunk hallani a felírat vita befejezésére. Csálodotok.

Négy óra lefolyása alatt ma is csak hatan szólottak, névszerint Moesáry Lajos, Sárközy Kázmér, és Csengeri Antal a felírat mellett, Patay István, Bujánovics Rudolf és Révész Imre a határozat mellett.

Moesáry Lajos remek beszédéből, kivonatképp említtük fel, hogy szerinte Ausztriának Magyarország irányában különösen két tényezőt kellett volna figyelembe vennie, a dynastiához és a törvényességhez való ragaszkodást. De Ausztria eldobta magától e tényezőket. A képzelt birodalmi egység, fentartható még egy ideig, de csak úgy, mint a moschus a haldokló beteg életét csak néhány percze hosszabbítja, hogy attól mitsem tart, mert azok már igen is jól tudják, mit várhatnak a mi ellenségeinktől, s belátták azt is, hogy méltányosságunk nem kicsinált taktika, hanem egyenes őszinteség. A Deák Ferencz által a ház asztalára tett indítványt lényege és formájára nézve pártolja.

Patay István röviden, de katonásan fejezte ki magát, hogy ő lényegben pártolja Deák indítványát, a Tisza Kálmán által ajánlott pótlékokkal; szereté meg a volt katonai alapítványok mibenlétét is kifejtetni. De alakjára nézve nem pártolhatja Deákot, hanem határozatra szavaz, pedig neki is lélekimerete sugja ezt, s az óvatosság nem mindig czélszerű, mert például, ha a magyar felelős miniszterium az első 10 honvédszázalaj felállítására körül nem jár el oly óvatosan, Jellaesich soha nem jön Magyarországra.

Sárközy Kázmér Deákot pártolja mindenben. A forma-kérdést olyannak tartja, mind a vallást, melyet közönségesíteni nem lehet, hanem mindenki maga hite szerint kíván boldogulni. Ő tehát felírásra szavaz, mert ezt mind pozitív eszközű hatalmasabb és czélszerűbb módnak véli alkotmányunk visszanyerésére, mint a határozatot, mely csak negatív eszköz.

Bujánovics Rudolf a felföldi mezei gazdaságnak nyomorult állását fejtegette a lefolyt 12 évben, s a felírás melletti okokat kezdé czáfogatni, de oly hosszasan, hogy atyjára a ház figyelme kifogyván, csaknem általános conversatio fejlődött ki, mit az előnk többszöri csevegése sem tud megakadályozni; ellenben beszédének, melyben határozatra szavazott, bevégezése miatt általános éljenben részesült.

Csengeri Antal, mind lényegben, mint alakjára az indítványt pártolva, azt fejtegette, hogy a civilisatio legnagyobb előmozdítóját, a szabad sajtó ügyét, miképpen kezelték azok, kik civilizátoraink akartak lenni. (Éljenzés.)

Révész Imre, ropogós beszédet tartva a határozat mellett. Mint minap Zsarnay, úgy ő is helytelennek találja, hogy a felírásban a pragmatica sanctióra történik hivatkozás, mit tenni ősünk mindig óvakodtak, szerinte a jelen országgyűlés törvénytelen (!) mert a fejedelemség joga sem volt (?) ezt összehíni, ezenfelül kiegészítetlen levén, felírásba már csak azért sem bocsátkozhatnék, tehát határozatra szavaz, de úgy, hogy ebben mind elmondhaték az mi Deák indítványában van, megtoldván azokkal melyeket Tisza Kálmán javasol. — E beszédet a határozat mellett levők nagy éljenzéssel fogadták.

A fogarasvidéki dolgok román szempontból. *)

A „Kolozsvári Közlöny“ 65—66, „Korunk“ pedig 94 és 95 számában némely jelentéseket hozott Fogarasról az ezen vidéknek alkotmányos újjászervezése körül mozgalmakról. Ha azok csak elősorolnak a tények minden különös irányzat nélkül, akkor békén tűrném, hogy azokért a felelőség terhe nehezedjék a levelezők lelke. Hanem miután azok elferdítik a történetek mielőtt, és nékem azon mozgalmak irányában nem igen hízegő befolyást tulajdonítanak, legszentebb kötelességemnek tartom e vádat illő férfiasággal visszautasítani.

A mostani sajtójjal tekintetük a tények nyilvános ítélszékéül: ugyanazért tartania kell magát egy igaz bíró kötelességére is, mely abban áll, hogy „audiatur et altera pars.“ Némek, ki íránt a „K. Közlöny“ már egyszer előzenységgel viseltetett, kiadván „egy ötmelléki román“ nevezet alatt irt cikkemet, nem is illenék hivatkoznom a sajtó eme kötelességére, midőn ezen cikket intézem a t. szerkesztőséghez. Hanem mégis azt hiszem, hogy miután én becses lapja és „Korunk“ levelezői által bevádolt, szűkséggépeni vendége vagyok, nem fogja rossz neven venni, hogy védelmem támogatása tekintetéből a napi sajtó hivatására vonatkoz eme cikkemben, mely azt hiszem, e lap közönségére és hazai nemzetiségére megnyugtatóra nézve nem lesz érdek nélküli.

Mint hogy a fogarasi tudósítások az első térfoglalásról részint költött, részint elferdített és hiányos jelentéseket foglalnak magokban, melyek az olvasót azon tév-hiszemre vezetni képesek, miszerint mi itt Fogaras földén valóságos magyarrevők lennénk: igen messze vinne, hogyha megkísérteném szóról-szóra megczáfolni; miért is elégséges és parlamentszerűbbnek tartom, a meglelt tényeket az okokkal együtt a magok tiszta eredetiségében előadni azon előleges megjegyzéssel, hogy, miután az említett levelezések engem az egyenetlenség okául tüntetnek fel, törekedni fogok bizonyítani azt, miszerint én leginkább törtem fejemet a fogarasföldi magyarok és románok egymáshoz közlekedésének módja felett, és a mennyiben az nem sikerült, inkább a magyar intelligencia néhány tagja makacságának tulajdonítható.

Az Ötmelléke (terra Blachorum), mely a 14. századig egy a magyar koronának hűbéres herczegségét képezte, **) hazája egy közel 70,000 lélekből álló kompakt román népességnek, melyben Fogaras városa poliglot lakosságához tartozik egy kis magyar alig 1800 lélek erős község is, melynek nagyrésze a közelfekvő székelyföldről származott ide, hogy a vidék nyilvános, a fiscus udvarainak pedig magántermészeti hivatalait betöltés, egy kis rész pedig az iparos osztályhoz tartozik: ugyanazért birnak is ők egy 15—20 intelligens egyénnel. Egy magas aristokrátiát, mint ez a megyékben létezik nem találunk, kivéve két három mágnást, kik egy néhány fiscalis inscriptiokat birnak, birtokaiktól pedig távol élve, azokat alig ősmerek. ***)

A román értelmiség, még mielőtt tudtuk volna, ki a főkapitányunk, az alkotmányos életbe léphetés módja feletti előértekezések végett hozzám, mint intelligens idevaló birtokoshoz járultak. En mindenek előtt czélszerinek véltem, a fogarasi román és magyar értelmiség egymáshoz közlekedését eszközölni kísérteni, és jó alkalommal fel is szólítottam Jakab György urat, a magyarok közül legértelmesebbet, hogy eszközölje a két intelligencia között egy összetálatkozást. (Im! részemről az első lépés a testvérisülésre.) Ő azonban azt felelte nekem, hogy miután nem tudjuk, ki a főkapitány, nem lát szükségnek semmi értekezletet. (Hire járván, hogy Bethlen Gábor gróf volna főkapitánynak kinevezve.) Ezen előzenységnél el nem fogadását a román intelligencia nem vehette (?) más értelemben, mint: hadd kapjunk csak magyar főkapitányt, mert akkor nincs szükségünk rátk. ****) Mi értekezletet tartottunk magunk között, és maghatároztuk az elfogadási szertartásokat, és üdvözlő bizottmányt kijelöltünk, akár ki lenne a főkapitány.

Miután Leményi Brán János ur főkapitányunkká kinevezetése hírlapok útján tudomásunkra jutott, az üdvözlő bizottmányt felszólítottam, hogy kéressenek meg a magyarok, hogy küldjenek ők is kebelökből néhány tagot az együttes üdvözlésre. (Ime! a második megkísértése a testvérisülésnek.) Azonban a magyarok azt felelték, hogy a tudósítás nem hivatalos, s hogy az ünneplés üdvözlés nem volt soha szokásban stb. és jobbnak tartották, később egy külön üdvözlő írást küldeni hozzá. Értesemre esvén e rossz előjelek, személyesen siettem Fogarasra és — mivel türelmetlenségéből vagy legfőkébb a szükség föl nem fogásából, miszerint kívánatos lett volna az eredetben közös casinóban román újságokat is tartani, eme casino kettővé szakadt (magyar és román) meghívtam mind a két testület intelligenseit a magyar casinoba, hogy a fogadási ünneplés és közös teendőinkről értekezzünk. (Ime! a testvérisülés további megkísértése) Itt indítványaim elfogadtattak, és úgy látszott, mintha elértem volna a czélt. — Alig váltunk el egymástól, magyar test-

*) A méltányosság legkövetelőbb elvének kívánunk eleget tenni midőn tárgyalunk és hely szűke mellett is ezen terjedelmesebb védelmi iratnak helyet szorítunk. Reméljük azonban, hogy nem támad belőle hét esztendő háború, azaz további hosszú polémia.

**) A történetet tovább ismeretlen adat.

***) Az ottani magyarság ezen statistikáját ferdenek kell nyilvánítanunk.

****) Mintán ezt senki ki nem mondotta, a mit t. tudósító ur is állit, minek nevezük ezen értelemezést?

Szerk.

Szerk.

véréink újból elkülönítették magukat, emelven egy kizárólagos magyar diszkaput, melyen nem hagytak helyet a román felírások is, úgy hogy az e célra szánt betűket egy falra kellett ragasztani. Legtöbb magyar testvéreink, kiknek kezében vannak a városi tanács gyűlései, nem tarták érdemesnek gondoskodni egy fogadási lakásról a főkapitány számára, — jöllehet a magyar casinót, mely a város házait foglalja el, — néhány lap félreteleve által, könnyen lehetett volna két napra azzá alakítani. Szerencsén volt a bezárkózással, kik e célra hamar kitűsítették az aktáktól egy néhány irodai szobát, és egy zsidóval, ki odakülsőnözte a maga butorait, hogy eltávolítottassanak a város főbírája által megszerzettet, mert különben főkapitányunk az utcán maradt. Mikor éppen legnagyobb volt a separatismus fogarasi érkező, összeegyeztettem mind a két félt, megdorgálván az egyenlenség netáni mindkét részről okozót és elbárintám az akadályokat azon létrejött egység által, miszerint a magyarok a főkapitányt Szombathelyen és a városban első üdvözlőjek magyar nyelven, elveszek a magyarok diszkapujáról néhány zászlót és a románokba tűzöm és viszont. Így a fogadási napját a legjobb testvéreim elölték le. (Ime! testvérisülési magatartásomnak legteljesebb próbája.) A diszbedéni toásztjaim félbeszakították a legsűrűbb „helyes” és „ellen”-ekkel.

A főkapitány mindjárt megérkezése napjának estéjén összehívott egy, 2 görög kath., 2 görög keleti román, 2 magyar, 2 szászok álló bizottságot egy előtervezett megtartására, tanácskozándó a vidéki főbőbbök hívandó gyűlés teendőiről. Ebben megválasztott 6 magyar, 6 szász, 6 g. e. és 6 g. n. e. román és a következő nap 8 órájára a főkapitányhoz hívtattak. Egy szép almokkal gazdag éj után felviradtunk április 16-kára.

A 24 tagu bizottság a kitűzött időre megjelent a vidék háza terében, hová betoltunk más értelmeseb is a künt várakozó több ezernyi közönségből, és így a konferencia, melynek magán jellemű bizalmasnak kellett lenni, dacára a főkapitány ur kinyilatkoztatásának, hogy a hivatalt csak hallgatók tekintendők — nyilvános jellegű ülést fel. Legelőször Fülöp ügyvéd ur fölülván a főkapitányi utasítást alkotmányellenesnek nyilatkozta és indítványozta az 1848. választmány visszaállítását. Az egész románság, sőt a szászok és a magyarok egy része is az indítvány ellen nyilatkozván, kijelentette, hogy a vidék képviselőinek az utasítás alapján, melytől ő el nem távozhat, kell szerveződnie, és miután a gyűlés azon a módon, a melyben az udvari kanczellária is bejegyeztet, minthogy a meghívást ez maga expediatla telegrafon — hivatott össze: közös határozat folytán közgyűlés megtartása állapított meg és gyűléshelyül a város melletti kert u. n. papír-malom jelöltetett ki.

Itten, miután az egész magyar intelligencia és a románok közül 2—3-nak tülhelyek ajánlottak és aszált elfoglaltattak, a főkapitány 12 órakor megnyitotta a gyűlést egy román beszéd által, felolvastatott kinevezési oklevele magyarul, mit én, felszólítván románul tolmácsolom a népnek. Ezzel kapcsolatban üdvözlő beszédet intéztem a főkapitány urhoz a vidék nevében. Az ovatiók megszűnése után folytatván beszédemet, indítványba hoztam a gyűlés szervezését, legelőször is egy jegyző megválasztása által, ki a jegyzőkönyvet vezetné, továbbá egy elnök elfogadása által, mely a gyűlésnek működéseiben irányul szolgálja. Az említett elvet illetőleg, miután egy rövid szemlést tartva hazánk története felett, megmagyaráztam a népnek egy alkotmányos állam fogalmát, miután kifejtettem az alkotmány elveit, és ezt egy példa felhasználásával felfoghatóvá tettem, (a mit én estéli disztrakción egy toásztba fűzven sok tetszést arattam a magyarok részéről) összehasonlítván 1848 előtti alkotmányunkat egy nagy, régi és sok kunyhókkal körülvett uri házzal, mely az idő viszontagsága által elgyengítve, több fel nem állhatott, mely azonban hogyha feloldott volna, romjai közé temette volna annak lakóit, úgy, mint a mellette állott kunyhókat is; az uri ház lakói azonban felszólították a kunyhóbelieket, hogy építsenek együtt egy nagyobb szobát és erős kastélyt, mit azután közösen használnának. Azonban a munkások a kastély elkészítése előtt egyenlenségbe jöttek egymással és az uralkodó felfüggesztette a munkálatokat. 12 év múlva, mely idő alatt fedél nélkül éltünk, pedig gondolván, hogy több észhez tértünk, szabadalmat adott a félbeszakított munkálatokat tovább folytatni: ugyanazért, nehogy megint viszály vagy más akadály hátráltassa alkotmányunk kastélyának felépítését: szükség volna mindjárt kezdetben testvéreileg értekezni azon feltételekről, melyek alatt a közös épületet lakni fogjuk *) valamint most, ugy 48-ban is a veszély a nemzetiségi kérdés körül forgott, melyre Sz. István király alapította a magyar birodalmat. Kimutatván továbbá, hogy a magyar nemzet nagy ferdái, mint Deák, Ötvös stb. (kik tiszteletbeli bizottsági tagokul elválasztattak) ismervén 48 hiányait, életföladatokat tüztek ki a nemzetiségeket kibékíteni, miszerint reméljük, hogy 48 hiányai kipótoltnak és hogy ugyanazért felszólítunk foglalnunk el az alkotmányos tért sat. indítványoztam, hogy mi az alkotmányosság elve mellett nyilatkozzunk, tekintetbe véven a 1860. oct. 20-ki diplomát, mint átmeneti hidat ez abszolutismusból hazánk valódi alkotmányosságába és autonómijába. Ezen indítvány a legnagyobb lelkesedéssel fogadtott és határozatnak ki is nyilatkozott, (legelőkebb próbája az egyetértésnek.) Hogy én ekként beszéltem, ezt indítványoztam és így határozottat: hivatkozom azon 150 magyar, szász és román intelligens urra, kik az nap estélen jelen voltak, és a jegyzőkönyvre, mely jelenleg a f. k. főkörmányszék kezénél van. Szégyeljek tehát magokat azon fogarasi levelezők, kik más szavakat és szándékat tulajdonítanak nekem, ki 1848 előtt tanulnám e hon törvényeit és ki tudom mit jelent alkotmány és törvényesség, ki hazám és nemzetem érdekeivel összekapcsolni tudtam jeles eredményekkel korszorozott 14 évi szolgálatot! Szégyeljek ma-

gokat azon ferdítés miatt, mely által tölem elvitatni akarják alkotmányos nyilatkozataimat, melyeknél jobbak egy nem renegát és nem csúszó-mászó román szájából nem hangzot-tak soha! (Folytatjuk.)

Puscariu János.

KÜLÖNFÉLÉK.

* A jun. 1-jére kitűzött városi tisztségekre a választás következő eredményt nyertek a két ügyész állomásra Tamási Antal és Csulak Dániel 398; a mérnökségre Tompa János 709 szavazattal. A többi kitűzött állomásra általános szavazattöbbséget senki sem nyervén, új választás fog eszközölni.

* Nemes Miklós román születésű es. adószedő köz-tudomása meggyilkolásáról a „Kr. Z.”-ban olvassuk: A köz-tiszteletben álló férfit Fejérvár és Marosportus közt az országot mellett egy mely töben összekötött kezekkel találták. Mellét 17 darab vagdalt ön járta keresztül, ez okozta halálát. — Temetése május 24-ken ment véghez. A szertartást Sulucz érsek ő nmlga vezette. 2000-nél több román és szá-mos magyar volt jelen. Némely tribun azon hirt terjesztette, hogy Nemes pártidühnek lett áldozata, azonban a törvényes vizsgálatból kivilágosodott, hogy egy régóta Abrudbányán tartózkodó bánati rácz szekeres gyilkolta meg. A szerencsét-lenen alvás közben saját fegyverével hajította végre a go-son-tettet, s kirabolva s töba vetette, hol pásztorok talál-ták meg.

* Tordamegye máj. 25-ken tartott bizottsági ülé-sében Szabó Lajos indítványára egyhangulag határozattá-lon, hogy gróf Teleki László halála feletti mély fájdalom-akat jegyzőkönyvileg fejezzék ki — s irjanak fel egyszer-s-mind a képviselőházhoz, kifejezven a nagy halott elveihet-hű ragaszkodásukat s kérvén a házat, hogy jegyzőkönyvi-leg jelentse ki: hogy gr. Teleki László a haza haláljára méltó.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról május havában 1861.

Bevételek:

Pénztármaradék a múlt hóról	493 ft 30 kr.
13 új tag 17 részvény után 5 ft 25 kr	89 „ 25
Havi, rendes és rendkívüli betételek	3,022 „ 33
Könyvdíjakban	13 „ —
Kamat és provisio	656 „ 90
Bélyegdíjakban és váltódíjban	20 „ 61
169 tag által visszafizetett kölcsön	24,650 „ —
A bevételek összege	28,955 „ 39

Kiadások:

182 tagnak kölcsön	26,620 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	84 „ 28
Bélyegdíj	20 „ —
Irodai kellékek	8 „ 9
Kamat és betét után	1 „ 90
Tagoknak betétei	1,880 „ 32
A kiadások összege	28,614 „ 59
Pénztármaradék	340 „ 80
	28,955 „ 39

Kolozsvárt, május hó 31. 1861.

Taufere Ferenc Geltech János Wagner Frigyes igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

— N. Enyedről tudósítanak, hogy egy odavall Rácz János nevű kocsiat, Tordáról hazatérteben máj. 29-én éjjel néhány rabló támadta meg, oláh nyelven előbb pénzt köve-teltek s a nála lévő összeget végre is elrabolták — életét csak hosszas rimkodás után mentheté meg.

* A „Kr. Z.” f. évi máj. 27-diki számában hevesen kikél zajzoni levelezők azon tudósítása ellen, melyben főlemlít, hogy a Barcaság 30,000 magyar lakosa a román-akkal egyetemben nem gyakorolhatván szabadon választó-jogát, nincsenek kellő arányban képviselve. A t. lap gya-nusító kifejezésekkel el levelezők irányában; azonban helyesebben tett volna, ha címzések helyett a Zajzónból kelt állításokat számokkal s adatokkal czáfolta volna meg.

* Asboth Lajos dandárparancsnokot feltétlenül sza-badon bocsátása dacára, Józsefstadtól egy császári tisz-t kisérte Lugosra, ki őt az ottani katonai parancsnoknak adta számba felügyelet végett. A derék lugosiakat sokat szenvedett hazánkfiát fáklászenével tisztelték meg.

* A „D.”-ü” írja, hogy 1849-ben a honvédsereg fe-gy-verzetéből mintegy 16,000 darabot a temesvári fegyvertárba tettek volt — most ezeket Bécsbe szállítják, s már rakják is a ládába.

* Vahot Imre egy nagy műlapon 14 magyar tábor-nok arcképét adta ki, ezek: Aulich, Bem, Damjanich, Dem-binszky, Dessewffy, Guyon, Kiss Ernő, Klapka, Leiningen, Mészáros, Nagy Sándor, Perczel Mór, Török és Vetter tá-bornokok.

* „Konst. Kur.” írja: A hadügyministerium megren-delte, hogy a magyarországi várak erősen élelmeztesenek s ennek folytán tetemes szállítási szerződések kötettek. Csu-pán Komárom számára 100,000 mérő gabna, 40,000 mérő zab és 72,000 mázsa széna rendeltetett meg, mely üszletek a legrövidebb idő alatt szállítandók.

* Bonnaz Sándor esanádi püspök megrendelte, hogy a consistorium ítéletei ezután magyar nyelven adassanak ki.

* Pünköszt hétfőjén Pesten az összes zsidó zsi-bá-rusok és sok kereskedő, valamint néhány keresztény tüzér boltjai nyitva voltak. Thaitz főkapitány mintegy 200 at a zsidóságból s 50 ily keresztényt másnap maga előhívatott s egyenkén 10 ftra bírságra ítélte őket. A zsidók nem csak a helyszínen tiltakoztak a kapitány „önkénye” ellen — sőt egy vádiratot nyújtottak be a városshoz, melyben azt akar-ják bebizonyítani, hogy az innep megszenecségletlenésének megbüntetésére „önkény”. E vádiratot közlendi a „P. H.” — honan e tudósítást vesszük — hogy kitessék, mennyire el van kaptatva e faj.

— Az idén Pesten a m a g y a r a k a d e m i a p a-lotája építéséhez hozzá fognak. A beküldött tervekrol sok

szépet mondanak. Klenze Leóé régi olasz renaissance styl-ben készült; különösen szép a Lloydal szemben eső fő-homlokzat, melynek középen nagy kirgása van; a képtár a harmadik emeletre van tervezve s világítását fölülrol kapja. A másik terv a híres Stühleré. Ez új olasz renaiss-ance stílyú, a könyvtárt földszintre, a főtérmet az első és második egybefoglalt emeletekre s a képtárt a harmadikra tervezi, szintén felülrol jövő világítással.

SAJTÓHIBA. A „K. K.” egyik közlelbi számában, a muzeum részére történt adakozások közzététele rovataban: Csató János neve után hibásan áll a „bányanagy” czim — mivel az Szentkirályi Zsigmond ne-ve után olvasandó.

POLITIKAI HIREK.

— Bécs, május 30. Bécsből írják a „P. Ll.”-nak: Most halljuk kétségtelen forrásból, hogy Rechberg grófnak az angol kormányhoz ismételve intézett kívánsága folytán Dunlop ur itteni követségi titkár már jövő héten elha-gyandja Pestet. Mondják, hogy Rechberg gróf Russel lord utóbbi, a magyaroknak kedvező nyilatkozatát Dunlop ur Ma-gyarországgal rokonszenvező jelentéseinek tulajdonítja, s többszöri kívánságát oly sürgőtelleg ismételte, hogy Russel jónak látta teljesíteni azt. Dunlop ur újból elfoglalja helyét az itteni követségnél. A „P. Ll.” erre azt a megjegyzést teszi, hogy Dunlop a magyar mozgalmat tulságos czelokra nem bátorította s hogy a törvényes alaphoz ragaszkodás-nak ily bátorításra nincsen is szüksége, mert a magyarok-nak attól, akár rokonszenvez velük a külföld, akár nem, eltérniük nem lehet. Ha Rechberg ur azért hívta vissza Dun-lopot, hogy Russel lordnak további kimerítő és igaz jelenté-seket ne küldhessen, nem érend ezelt; mert a 19-dik szá-zad második felében a gondolatkülzést megakadályozni nem lehet. Szerencsére Dunlop ur visszahívása éppen úgy, mint Simon Eduardé, akkor történt, midőn kormánya a magyar ügyekkel elégtől méltó megismerkedett. — Az „Aug-s-burger Allgemeine Zeitung”-nak írják 27-rol Bécsből: Tegnap délbén rendkívüli miniszteri értekezlet tartott a császár elnökléte alatt, mely 3 óráig tartott s melyben a magyar viszonyok tüzetesen tárgyalattak. Noha elismerték, hogy a kormány a magyarok teljesíthetlen követeléseit irá-nyában az engedekeység legészlebb határáig ment, miután további engedmények csak a birodalmi egységet s a korona jogait veszélyeztetnék, a tegnapi értekezlet mégis megerősít-tette a kormányt azon fültételében, hogy a magyarok irá-nyában semleges maradjon mindaddig, mig a Lajthán túli ellenzék csupán a beszélésnél marad. Csöndes, kifartó állás-pont a legjobb biztonsági szellenttyi arra, hogy a magyar izzalom kiforjra magát. Azon veszély, hogy Magyarorszá-g kiülről nyerjen a forradalmi lobogó kitzítésére segélyt, egé-szen megszűnt. Ily körülmények közt a megtorlási eszköz-ök inkább ártának, mint használnának, mert Ausztria el-lenségei kizsákmányolhatnák Ferencz József császár szán-dokainak gyanúsítására. Egyelőre tehát Magyarországon ki-mondandó ostromállapotról még nincsen szó, mint az „O. D. P.” elhíthetni akarná.

— Turin, máj. 25. A milánói események nagyon fölgerelték a közvéleményt. Annyi bizonyos, hogy II-dik Ferencznek Rómában tartózkodása az igazságok, usztások és lázítások egész seregével áll összeköttetésben. Ezt Gram-mont is bevallja, ki utolsó jelentésében elismeri, hogy félre-volt vezetve és a római Bourbon cselszövvények bizonyítvá-nyaival bir. Viktor Emánuel levelet irt III. Napoleonhoz a helyzetrol s azon nehézségekről, melyeket a franciaia kor-mány magatartása az új királyságnak okoz. A császár na-gyon barátságosan válaszolt ez iratra. Franciaország azt kívánja, hogy az olasz kormány kötelezze magát, miszerint Sz. Péter területét sem maga meg nem szállja, sem mások által megszállni nem engedi. E kötelezettség rendes szerző-dési alakban állítatnék ki s erre rögtön Olaszország elis-mertetését kívánna, a császár pedig megegyezendik, hogy az kimondassék. Viktor Emánuel egy, a párisi udvarnál igen kedves egyéniséget rendkívüli követi minőségben küldend Franciaország fővárosába azon utasítással, hogy Olasz-or-szág kiküldetését hivatalosan eszközölje s az elismerést ma-gának kézbesíttesse. Csak az elismeretés után fog Nigra ur, ki pár nap előtt érkezett ide, mint rendes követ Párisba utazni.

Elvben meg van állapítva, hogy Franciaország lassan visszavonja Rómából seregét; annyiban mégis változás tört-ént, hogy Olaszország elismerése a rómaiól független kér-déssé tétetett. A hivatalos elismerés még a jövő hó folytán fog bekövetkezni. Itt annál nagyobb fontosságot tulajdonítanak ez ügynek; mert mind politikai, mind pénzügyi tekintetben nagy előnyöket nyújt a kormánynak.

— London, máj. 29. Az alsóház tennapi ülé-sében Russell lord előterjeszté az Északamerikávali levelezést, a déli államok különválása tárgyában. Szerinte Angolországának el kell ismernie a zárlatot, ha az ősz-hangzik a nemzetközi törvényekkel.

— New-York, máj. 18. Massachusetts 3 millió dollárt szavazott meg a háborura. — Maryland az unió megvédését akarja. A déli államok részéről nagy mérvbeni megtámadást várnak. Hirszerint maga Davis viendi a pa-rancsnokságot.

— Konstantinápoly, máj. 19. Városunk nyüzsg mostanság a világ minden nyelvű politikai ügynökeiktől; kü-lönösen Lengyelország van erősen képviselve. Ez éles figye-lők nyilván nagyszerű események szagát érzik a légben; mert úgy is látszik, hogy az olasz és syriai ügyek európai Törökországra fognak kiütni egész terhüket.

— Bulgariából 550 család vándorol ki Orosz-or-szágba. Mint írják, százezrek készülnék még Moldva, Oláh-s Oroszországba kibújodni. Nagyszámu bosnyákok kérvényt intéztek a horvát országgyűléshez, venné fel az ő ügyüket, mert ők ufolag egyesülni kívánnak a hármas királysággal, hová a török eljövetele előtt tartoztak.

Újabb. London, maj. 31. A mai alsóházi ülésben kijelenté Russel, hogy semmi oldalról sem látja a békebontás veszélyét Angliára nézve; nem mondhatja előre, hogy a béke minden körülmény közt fenn fog tartatni, de az Anglia iránti érület barátságos. A függőben levő kérdések egyike sem teszi valószínűvé az összeütközést.

— Varsó, maj. 30. Gorcsakoff herceg, Lengyelország helytartója ma meghalt.

— Sz. Pétervár, maj. 30. A „Journ de St. Petersbourg” jelenti, hogy Sonkhozanet tábornok (hadügyminiszter) Lengyelország kormányával, a helytartót illető jogok ráruháztaátván, ideiglenesen megbízott. Időközben Milatine tábornok állandó a hadügy élén.

— A porta helyzete a fölzendült tartományokban nem sok jóval biztat. Omer basa kiáltványa Hercegovinában nem idézett elő kedvező hatást. A fölkelők nem akarják a fegyvert letenni. A francia kormány oly forma nyilatkozatot tett a portának, hogy bármiként üssenek ki Omer basának hadműveletei, Franciaország semmiesetre sem engedheti meg Montenegró államjogi helyzetének megváltoztatását, mi annak jelen függetlenségén csorbát ejtene. Oroszország részéről hasonló nyilatkozat vagy történt már vagy még várandó.

— Konstantinápoly, maj. 30. A montenegró

riak ujong egy élelemszállítmányt kísérő törököt lekasztoltak. Omer pasa Bosnaseraiba érkezett.

— A „D. Allg.”-nak párisi levelezője írja: „Olaszország minden politikai köreiből most az a napi kérdés tárgya: tanácsos, eszélyes, özlészerti és hazafias tett lenne-e, hogy Olaszország összedugott kézzel nézze, miként tiporja földre Olaszország ellene az olaszok elváratait és egyszersmind Velence megszábadításának reményét is. A cselekvő pártnak ez többé nem kérdés, s azon törekszik, hogy kimutassa, mikép az osztrák-magyar összeütközés a legalkalmasabb pillanat egyszersmind Velence megszábadítására is. Erről foly Caprerán is a tanácskozás, s Garibaldi egyszerre ismét középpontjává vált mindazoknak, kik Magyarország felszábadítására segédkezet nyujtani elhatározták. A szabadsághős folytonosan küld és vesz sürgönyöket, melyek e tárgyra vonatkoznak s hogy a magyar Kossuth és társai Turinban léte is ezzel összefügg, azon ügyhisszük senkisék kétkedik.”

— Turinból jelentik, hogy az olasz-kormány az osztrák határokon fekvő várakat nagy szorgalommal szemeli. — Cavour a francia császárt nem Párisban, hanem Vichyben látogatja meg, mint tevő ezelőtt pár évvel Plombiében. Velencében az elfogatások folyvást tartanak. Az osztrák rendőrség folyvást keresi a hazafiúi comitét, de nem tudja föllelni, s elkecserecsében mi telhetik tölle — elfogja a kit talál.

NYILTTER.

Nyilatkozat. A „Kolozsvári Közlöny” m.-vásárhelyi rendes levelezője, nevezett lap 84-ik számában alkalmat vesz magának, azon ellenem mások által költött alaptalan hír tovább terjesztésére, mintha én idevéltem gr. Teleki László gyász és országosan sirattott halálára vonatkozólag minden hazafiúi érzést levetkezőleg nyilatkoztam volna.

Valamint magán körökben fölemelt föl és nyugodt lelki-ösmérettel kinyilatkoztattam, úgy itt a nyilvánosság terén is ünnepélyesen kijelentem, miszerint én idevéltem gr. Teleki László halála esetére vonatkozólag sem a nekem tulajdonított sem bár mely más nemű a hazafiúi kegyeletet sértő tisztelet ellenes nyilatkozatot nem tettem, s az idevéltem nagy hazafibana nemzetnek végzettelyesen kimult nagy férfit siratom.

Ezen nyilatkozat átvételére a magyarhoni és erdélyi lapokat tisztelettel felkértem.

M.-Vásárhelyt, maj. 31-én, 1861.

Bodola János.

Jelentés.

Minden lehető balmagyarázatok elkerülése végett, ezenel közírré teszem, hogy a „Siebenbürger Pote” szerkesztőségéről, melyet cs. kir. tanár Sentz A. ur szerkesztőségéről lemondásától fogva, kiadó és tulajdonos Steinhausen Tivadar ur kérésére felváltam volt, mult hó 15-én már visszaléptem.

N-Szeben, június 1-sőjén, 1861.

Viotte Károly.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(161)
Sz. 872.

Hirdetés.

Folyó 1861-ik év július 4-én déli 12 órakor a kir. országos fegyintézet irodájában 28 mázsa 50 font lámpapalaj és 108 font fagygyugyertya szállítása végett egy írásos ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A szállításra vállalkozók figyelmeztetnek, hogy írásos ajánlataikat ellátva az egész ajánlatról számítható 5% bántépénzzel a fennevezett napig és óráig az itteni hivatalhoz benyujtsák, utólagosan benyujtott írásos ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni, az írásos ajánlatban az ajánlott mennyiséget tisztán még pedig számokkal és betűkkel kell kitenni.

Az ezen szállításra vonatkozó feltételek az itteni hivatalnál a szokott hivatalos órák alatt naponta megtekinthetnek.

A kir. országos fegyintézet igazgatósága.
Szamos-Ujvárt, május 29-ik napján 1861.

(158)
2036.

Pályázat.

A görény-szentimrei cs. kir. postakiadói állomás megürülvén, ezen állomás betöltésére ezennel csöd nyíltatik.

A pályázni kívánók tehát kérvényeiket, a postaszolgálatához szükségelt előképzettség, jelenlegi foglalkozásuk, jó magaviseletük és az országos nyelvek tudása iránti bizonyítékkal fölszerelve, folyó évi június hó 15-kéig az alólírt cs. kir. postaigazgatósághoz intézve, beküldeni el nem mulasszák. A postakezélő évi fizetése 105 frt, a hivatalos kellekkel beszerzésére évenként 24 frt, és 240 frt évi átlány, a meiyért a postakezélő köteles, Görény-Szentimre és Szász Régen közt egy hetenként négyszeri lovas posta menetet tartani és 200 forint biztosítékot vagy készpénzben vagy 5% államkötelezvényekben letenni.

Az erdélyi cs. k. postaigazgatóságtól.
N.-Szeben, május 24-én, 1861.

NEM HIVATALOS.

(61)

1861.

(3—10)

Legújabb cs. k. szabad. készítményei a diszgyógyszerésznek a pipereasztal számára.

NÖVÉNYI SZÁL-HAJKENŐCS.

Ezen, a vegyészeti kir. tanárának Berlinben Dr. LINDES-nek felhatalmazása mellett a legcélszerűbb mű-vegytani eljárás szerit nagy gondal tisztán növényi vegyreszekből összeállított szál-hajkenőcs igen jótékonyan hat a haj növesére, miután azt hajlékony ságában fentartja s nem hagyja kiszáradni; e mellett a hajnak szép ter mézses fénylet s nagyobb ruganyosságot kölcsönöz, mig másfelől egyszersmind a hajválasztékának a maga alakjában fentartására is különösen alkalmas.

A cs. k. szabad. növényi szál-hajkenőcs csak eredeti darabokban árultatik, melyeknek lelett jegyei zöld és arany bronzban vannak elkészítve.

Ára egy eredeti darabnak 50 kr. o. é.

A fentebbi szépségzeti szerek beltartalma fölőlegessé tesz minden további magasztalást; — egy kis kísérlet elegendő arra nézve, hogy ezen közhasznú szereknek célszerűsége és jelességéről mindenki meggyőződhesék. — Valódi minőségben kaphatók egyedül csak:

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczén:** Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Buchler A. **Enyeden:** Bisztritsányi A. **Erzsébetvárosban:** Schmidt A.; **Hátszegben:** Mátéfi Béla gyógyszer; **Károly-Fejérvárt:** Ruzs János; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer; **Maros-Vásárhelyt:** Főgarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandsch; **Segesvárt:** Misselbacher J. B.; **Szamos-Ujvárt:** Placsinár és fia gyógyszer; **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zóhrer J. F.; **Székelly-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsiszentgyörgyön:** Vitélyos Béla; **Sz.-Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer; **Szeredán:** Gozsy A.; **Tasnádán:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff Gábor uraknál.

BALZSAMOS OLAJ-SZAPPAN.

Ezen, a legújabb vegyészeti tapasztalatok szerit készített balzsamos olaj-szappan nem csak tisztító, hanem egyszersmind a puhaságot és frissességet is előmozdító tulajdonságai által megfelel mindazon kelleknek melyek egy tökéletesen jó toillete- és egészségi szappantól megkívántatnak, s ezért mint gyenge s egyuttal hathatós napi mosdószer még a leggyengédebb és legérzékenyebb nők és gyermekek bőrére nézve is bizton ajánlható.

A cs. kir. szabad. balzsamos olaj szappan csak fekete betűkkel nyomtatott fehér pakétcskában árultatik, melynek előrszén e szavakat „Gesetzlich deponirt” tartalmazó vörös nyomású bélyeg van.

Ára egy eredeti pakétcskának 33 kr. o. é.

A fölőlegessé tesz minden további magasztalást; — egy kis kísérlet elegendő arra nézve, hogy ezen közhasznú szereknek célszerűsége és jelességéről mindenki meggyőződhesék. — Valódi minőségben kaphatók egyedül csak:

(149)

Nyári mulatókert kinyitása.

Alólírt tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy Kolozsvárt, Nemessányi András urnak, hidutzában 307. szám alatt levő, „Kék szőlő”-hez czimzett vendéglői helyiségének nyári mulatókertjét, ujonnan szervezett tekeasztallal ellátva, kinyitotta, a hol izletes ebéd és vacsora — a mostani drága piac daczára — jutányos áron kapható mindennap; este a mulatókert fényesen levén világítva. Egyszersmind azt is jelenti, hogy június 1-től kezdve havankénti jutányos ár mellett ebéd és vacsora a háznál vagy a háztól elhordva is megrendelhető. Az ételek és italok finomsága mellett csinról és pontos szolgálatról is gondoskodva van, — melynélfogva bátor a n. é. t. cz. közönség becses pártolását esdini.

Kummerlender József, vendéglős.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Diploma Leopoldinum

Articuli Diaetales 1791. et Articulus III. anni 1744. super haereditario augustae domus Austriae. utriusque secus jure et successione. Egy füzetben 60 kr.

Magyarország pacificatioja,
egy szabad szó a királyhoz és nemzethez.

Ára 20 kr.

Erdélyhoni jogtudomány,

Irta DÓZSA ELEK, jogtudor.

Első könyv: **Erdélyhoni közjogtan.** Második könyv: **Magyar magánjogtan.** Harmadik könyv: **Magyar pertan.**

A három kötet ára 6 frt o. é.

Vidéki megrendelések azonnal a legpontosabban teljesíttetnek.

KEMÉNY ZSIGMOND

Az Unio törvényekről.

Ára 10 kr.

Az 1861-dik évi

magyar országgyűlés.

Egy egy füzet ára 40 ujkr.

Az országbirói értekezlet a törvénykezés tárgyában.

Közli Ráth György, országb. elnöki titkár és az értekezlet jegyzője.

I. kötet 2 frt.

Honvédek könyve

történelmi adat után az 1848- és 1849-ki magyar hadjáratról.

Kiadja és szerkeszti Vahot Imre. I. kötet 1 frt 20 kr.

Kipfelhauser költeményei

a szerző arczképével, ára 65 kr.

GARIBALDI J. arczképe 1 frt 20 kr.
BEM JÓZSEF „ 80 kr.